

مداخلات پیشگیری، تشخیص و درمان ناباروری بر اساس راهنمای سازمان جهانی بهداشت

پیام‌های اصلی

- ناباروری یک مشکل سلامت عمومی است و تقریباً یک نفر از هر شش نفر در طول زندگی آن را تجربه می‌کند؛
- بسیاری از کشورها هنوز مراقبت‌های مرتبط با ناباروری را در سیاست‌های ارائه خدمات سلامت خود ادغام نکرده‌اند؛
- توجه به عوامل خطر قابل پیشگیری ناباروری مانند عفونت‌های دستگاه تناسلی و سبک زندگی سالم ضروری است و انتخاب منطقی و مقرون به صرفه آزمایش‌ها و پرهیز از اقدامات غیرضروری توصیه می‌شود؛
- توجه به نگرانی‌های بیماران، تصمیم‌گیری مشترک، پیگیری درمان و ثبت نتایج، بخش مهمی از مدیریت ناباروری است و استفاده از درمان‌های دارویی و جراحی ساده و بهره‌گیری از روش‌های کمک‌باروری^۲ در شرایط مناسب پیشنهاد شده است؛
- توجه به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی در تدوین سیاست‌ها و ارائه خدمات ناباروری ضروری است.

مقدمه

ناباروری یک مشکل نسبتاً شایع سلامت عمومی است و حدود یک نفر از هر شش نفر در طول زندگی ناباروری را تجربه می‌کند. پیامدهای روانی، اجتماعی و اقتصادی ناباروری گسترده بوده و نیازمند توجه سیاست‌گذاران است. سازمان جهانی بهداشت با هدف ارتقای کیفیت خدمات سلامت باروری، در سال ۲۰۲۵ میلادی اولین راهنمای جامع برای پیشگیری، تشخیص و درمان ناباروری را منتشر کرده است. این راهنما شامل ارائه ۴۰ توصیه بالینی و ۶ بیانیه بهترین عملکرد^۳ برای پیشگیری، تشخیص و درمان ناباروری است و با هدف کمک به کشورها در استانداردسازی خدمات ناباروری تدوین شده است. در این راهنما بر کاهش نابرابری‌های جهانی در دسترسی، کیفیت و پذیرش خدمات ناباروری تأکید شده است و ادغام ناباروری در سیاست‌های ملی سلامت و برنامه‌های مراقبت باروری توصیه گردیده است، زیرا بسیاری از کشورها هنوز مراقبت‌های مرتبط با ناباروری را در سیاست‌های ارائه خدمات سلامت خود وارد نکرده‌اند.

مطالب این راهنما در ۴ حیطه اصلی پیشگیری، تشخیص، درمان و ابعاد اجتماعی و سیاستی جمع‌بندی شده است.

پیشگیری

- اهمیت کنترل و درمان عفونت‌های دستگاه تناسلی مورد تأکید قرار گرفته است؛
- ارتقای سلامت باروری از طریق آموزش و مراقبت‌های پیشگیرانه از اجزای کلیدی پیشگیری محسوب می‌شوند؛
- بر توجه به سبک زندگی سالم شامل تغذیه مناسب، فعالیت بدنی، پرهیز از دخانیات و الکل تأکید شده است.

معرفی گزاره برگ

گزاره برگ نوشتاری خلاصه برای ارائه اطلاعات در چارچوبی است که نکات کلیدی در آن برجسته شده است.

در پاسخ به چه پرسش‌هایی تدوین شده است؟

این گزاره برگ بر اساس راهنمای سازمان جهانی بهداشت برای پیشگیری، تشخیص و درمان ناباروری است که مهم‌ترین پیام‌ها و جهت‌گیری‌های سیاستی و بالینی آن را ارائه می‌کند.

شامل چه مواردی است؟

این گزاره برگ بر اساس جدیدترین راهنمای "Guideline for the prevention, diagnosis and treatment of infertility" که در سال ۲۰۲۵ میلادی توسط سازمان جهانی بهداشت^۱ منتشر شده، تهیه شده است.

شامل چه مواردی نیست؟

در این گزاره برگ از سایر مطالعات و منابع استفاده نشده است.

دریافت نسخه الکترونیکی

nihr.tums.ac.ir

تشخیص

- انتخاب منطقی و مقرون به صرفه آزمایش‌ها توصیه می‌شود؛
- تشخیص باید مبتنی بر شواهد باشد و پرهیز از اقدامات غیرضروری و پرهزینه شود و با حرکت تدریجی از روش‌های ساده به پیشرفته باشد؛
- توجه به ارزش‌ها و ترجیحات زوج‌ها در تصمیم‌گیری بالینی توصیه می‌شود.

درمان

- استفاده از درمان‌های دارویی و جراحی ساده در موارد مناسب توصیه می‌شود؛
- بهره‌گیری از روش‌های کمک‌باروری در شرایط لازم مانند IVF بر اساس شدت و علت ناباروری توصیه می‌شود؛
- بر پیگیری بالینی و ثبت نتایج درمان برای بهبود کیفیت خدمات و ایمنی بیمار در تمامی مراحل درمان تأکید شده است.

ابعاد اجتماعی و سیاستی

- توجه به هزینه‌ها، امکان‌پذیری و پذیرش فرهنگی در ارائه خدمات ناباروری، رعایت ملاحظات اخلاقی و دسترسی عادلانه به خدمات توصیه می‌شود؛
- بر تصمیم‌گیری مشترک با بیماران و احترام به حقوق افراد تأکید شده است؛
- اقتباس یا به‌روزرسانی راهنما توسط کشورها متناسب با منابع و شرایط آن‌ها توصیه می‌شود؛
- بر حمایت روانی زوجین، کاهش استرس زوجین، مقابله با آنگ اجتماعی ناباروری، ادغام خدمات سلامت مرتبط با ناباروری در نظام سلامت تأکید می‌شود.

نتیجه‌گیری

راهنمای پیشگیری، تشخیص و درمان ناباروری سازمان جهانی بهداشت بر ضرورت رویکرد جامع، عادلانه، چندبُعدی، تدریجی و مبتنی بر شواهد در مدیریت ناباروری تأکید دارد. اجرای صحیح این راهنما می‌تواند به‌طور معناداری موجب ارتقای کیفیت خدمات ناباروری، کاهش بار بیماری ناباروری و افزایش عدالت در دسترسی به خدمات سلامت مرتبط با ناباروری شود.

منبع

Guideline for the prevention, diagnosis and treatment of infertility. Geneva: World Health Organization; 2025. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240115774>

گزاره‌برگ حاضر توسط مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران تهیه شده است.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران، سازمانی است که برای دیده‌بانی وضعیت سلامت، تولید و ترویج به کارگیری شواهد علمی مورد نیاز برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران سلامت در سطح ملی ایجاد شده است. تمرکز اصلی فعالیت‌های مؤسسه بر روی نتایج و پیامدهای اقدامات و مداخلات انجام شده در حوزه سلامت است. مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران در تلاش است با عمل به رسالت خود به عنوان دیده‌بان سلامت کشور با استفاده از همه توان دانشی داخل کشور و به کارگیری ظرفیت‌های بین‌المللی، ضمن پیش‌بینی روندها و رصد شاخص‌های نظام سلامت؛ با استفاده از تجربیات سایر نظام‌های سلامت، مداخلات مؤثر برای اصلاحات در نظام سلامت را طراحی و توصیه کند و در صورت اجرای آن‌ها به ارزیابی و پایش مداخلات می‌پردازد. از سویی به عنوان مرجع و مشاور تأمین شواهد علمی تصمیم‌گیران سلامت در کشور و دیده‌بانی منطقه شناخته شده و از این طریق مجریان و متولیان حوزه سلامت را در دستیابی به جامعه سالم یاری می‌کند.

مؤسسه ملی تحقیقات سلامت
جمهوری اسلامی ایران

بلوار کشاورز، خیابان وصال شیرازی،
خیابان بزرگمهر شرقی، پلاک ۷۰

nihr.tums.ac.ir

